

JEGYZŐKÖNYV

A SZEGEDI KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARÁNAK

1938. évi szeptember hó 23.-án délelőtt 11 órakor tartott

KÖZGYÜLÉSÉRŐL.

Jelen voltak:

Rainer Ferenc elnök, *Grosz Marcel* és *Pongrácz Albert* alelnökök.

A kereskedelmi osztály részéről: *Blantz Béla dr.*, *Bruckner Ede*, *Brünner Armin*, *Gunszt Sándor*, *Korda Jenő*, *Kozma Ferenc*, *Kővári Jenő*, *Kurucsev Sándor*, *Reitzer Miklós*, *Szeitz Ferenc*, *Széll Antal*, *Végh Károly* kamarai tagok.

Az ipari osztály részéről: begavári *Back Bernát*, *Balogh Gábor*, *Barát István*, *Bruncsák János*, *Erdélyi András*, *Eszes Imre*, *Gombos István*, *Horváth Szilárd*, *Inokai Tóth Lajos*, *Joannovics Ferenc*, *Kertész József*, vitéz *Németh Pál*, *Osznovits István*, *Palkovics Károly*, *Parcetics Mihály*, *Pestuka Ferenc*, *Pick Jenő*, *Rohony Pál*, *Szabó Pál*, *Vénig Gyula*, *Vörös József* kamarai tagok.

A kamara irodája részéről: *Tonelli Sándor dr.* főtitkár, *Cserzy Mihály dr.* titkár és *Pleskó András s.* titkár.

Kimentették magukat: *Adler Rezső*, *Boda Bertalan*, *Faragó Lajos*, *Gyimesi Imre*, *Kocsis Ferenc*, *Malbasky Milán*, *Markovics Szilárd*, *Varga Mihály* és *Vértes Miksa* kamarai tagok.

Tárgysorozat.

I. Jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése.

II. Elnöki bejelentések.

1. Kereskedelemügyi magy. kir. miniszter rendelete a kivitelre szánt baromfi vasárnap-i leölése, elszállítása stb. tárgyában (10.510/1938.)
2. Iparügyi magy. kir. miniszter leirata a gyermekkocsi készítés iparjogi minősítése tárgyában (8035/1938.)
3. Iparügyi magy. kir. miniszter leirata a munkaviszony egyes kérdéseinek szabályozásáról szóló 1937: XXI t.-c. ellenőrzése tárgyában (10.500/1938.)
4. Iparügyi magy. kir. miniszter leirata az iparajlstromok megtekintése tárgyában (10.723/1938.)
5. Szeged szab. kir. város polgármesterének értesítése vándorköszörűsök működési területének korlátozása tárgyában (8100/1938.)

III. Főtitkári jelentés.

IV. Iparigazolványok és iparengedélyek kiadásának ideiglenes felfüggesztése (10.124/1938.)

V. Kisipari közszállítások ügye.

- VI. Kisiparosság érdekében tett kormányintézkedések (10.566/1938.)
- VII. Társadalombiztosítási törvény módosítása, illetve értelmezése.
- VIII. Vendéglő és kávéházi iparok átszervezése.
- IX. Ipari továbbképző tanfolyamok a kamarai kerületben.
- X. Munkaidő szabályozás a fém-, vegyészeti- és bőr-, stb. iparokban (10.377, 10.388, 10.389/1938, 11.087/1938, 11.088/1938, 11.145/1938.)
- XI. Esetleges indítványok.

1. *Pick* Jenő kamarai tag indítványa a paprikatermeléssel és értékesítéssel kapcsolatos kérdések tb. (11.178/1938.)

I. *Rainer* Ferenc elnök az ülést megnyitja és a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri *Erdélyi* András és *Szell* Antal kamarai tagokat.

II. *Rainer* Ferenc elnök a következő megnyitó beszédet intézi a kamarai közgyűléshez :

Igen tisztelt kamarai közgyűlés! Talán sohasem fordult még elő, hogy a kamara nehezebb viszonyok között tartotta meg közgyűlését, mint a jelen pillanatban. Világtörténelmi események vannak készülődésben és ezek az események sorsdöntő jelentőségűek magyar hazánkra is. A kereskedelmi és iparkamarának nem hivatása az, hogy politikai kérdésekkel foglalkozzék, de viszont az egyetemes nemzeti kérdések egyformán érintenek minden magyart, legyen bármely foglalkozásnak vagy hivatásnak művelője. Ezért tartotta kötelességének a szegedi kereskedelmi és iparkamara elnöksége, hogy nyomban a trieszti beszéd elhangzása után egész érdekeltsége nevében üdvözlő távirattal fordult Mussolinihez és mélységes köszönetét és háláját fejezte ki azért a meleg rokonszenvért, mellyel a magyar igazság mellett ismételtlen síkra szállt. Adja az Isten, hogy a nagy olasz államférfi beszéde csakugyan egy jobb jövő hasadását jelentse a csehszlovák határokon túl élő magyar testvérek számára.

Áttérve a kamara saját feladatkörébe tartozó tárgyakra, kötelességemnek tekintem, hogy a meleg üdvözlésen kívül, amellyel a nyári szünet után a kamarának valamennyi tagját köszöntöm, néhány rövid észrevételt fűzzek a legutóbbi hetek egyes közgazdasági vonatkozású eseményeihez. Tulajdonképpen nem is egészen helyes a kifejezés, ha nyári szünetről beszélek. A szünet ugyanis csak abban jelentkezett, hogy három hónapig a kamara nem tartott közgyűlést; egyebekben azonban a munka olyan intenzitással folyt, mint máskor a legerősebb munkaszezon idején. E hónapok alatt súlyos és nagy horderejű kérdések egész halmaza került napirendre, melyeknek megvalósítása és a gyakorlati életbe való átültetése kétségtelenül hosszú időre igénybe fogja venni a kormány és a megszervezett társadalom munkásságát.

Egy rövid elnöki megnyitónak nem lévén célja, hogy naptárszerű beszámolót nyújtson az egyik üléstől a másik ülésig történt eseményekről, magam részéről legszívesebben csak a szeptemberben tartott két kongresszusnak a tárgyalásait emelném ki az események tömegéből, melyeken önök közül is többen résztvettek. Az egyik volt az IPOSz által rendezett országos kézművesipari kongresszus Debrecenben szeptember 3-án és 4-én, másik a vidéki kereskedelmi testületek országos kongresszusa szeptember 17-én és 18-án Gyöngyösön. Kötelességemnek tartottam, hogy mindkét kongresszuson a kamara képviselőjében, mint amely intézmény egyformán reprezentálja az ipart és kereskedelmet, megjelenjek.

Mindkét kongresszusnak a napirendjén szerepelt egy olyan kérdés, amely mostanában a kereskedelmi és iparkamarák reformja néven nagyon sokat foglalkoztatta a különböző gazdasági köröket. Ez a kérdés köztudomásúlag Imrédy miniszterelnök úr bemutatkozó programbeszéde után került napirendre, aki reformtevékenységét a gazdasági élet szervezeti kérdéseire is ki óhajtotta terjeszteni. Mint ismeretes, a kereskedelmi és iparkamarák ezzel a reformproblémával szemben tartózkodó magatartást tanúsítottak, mert nem láttak volna irodomosnak, hogy nyilatkozzanak egy őket érdeklő kérdéstről, míg hiteles és hivatalos formában nem ismerik meg a kormánynak idevonatkozó elgondolásait. Ugy hiszem, ez a magatartás volt a leghelyesebb és ezt kell követnünk a következő hónapok folyamán is.

Ezzel szemben, mint egyik magyar kamara elnökének, nem lehet elhallgatnom két olyan észrevételt, amely az említett két kongresszus tárgyalásaiból szűrődött le. Az egyik arra a határozati javaslatra vonatkozik, amely a debreceni iparos kongresszus napirendjén szerepelt a kamarai kérdéssel kapcsolatban s amely azt a nagyon helyes elvet szögezte le, hogy bármi történjék is a kamarai kérdésben, a reform ne engedjen tápot adni azoknak az állandóan megnyilatkozó törekvéseknek, melyek mindent Budapesten akarnak összpontosítani. A másik észrevétel, amelyet örömmel kell leszögeznem az, hogy minél jobban mélyednek bele az arra hivatott körök a kamarai kérdés vizsgálatába, annál több elismerés éri a kamarákat. Legprecízebben kifejezésre jutott ez Bornemisza Géza iparügyi miniszter úr debreceni beszédében, amelyből valósággal az a megnyugtató felismerés csengett ki, hogy itt tulajdonképpen nem is a kamarai intézménynek, hanem első sorban más érdekképviselőknek és általában az érdekképviselői rendszernek a reformjáról van szó, amely azonban a kormányzat megállapítása szerint jól bevált kereskedelmi és iparkamarákat lényegileg nem fogja érinteni. Azt hiszem kötelességemnek teszek eleget, mikor erről a kamara közgyűlésének beszámolok és egyúttal felhasználom az alkalmat, hogy az iparügyi miniszter úrnak köszönetet mondjak a kamarák irányában megnyilatkozott elismeréséért.

A debreceni és gyöngyösi kongresszusok által nyújtott alkalmat felhasználom azonban arra is, hogy ismételten rámutassak egy kérdésre, amelyben találkozik a vidékek egész ipara és kereskedelme és amely kérdést nem lehet elégszer a vidéki kamarák üléseinek napirendjére kitűzni. Ez a kérdés a vidék érdekeinek háttérbe szorítása a gazdasági élet jelenségeinek egész vonalán. Nem rekriminálni akarok és nem is akarom részletezni az eseményeket, csupán jellemzésül mutatok rá egyes jelenségekre. Előfordult, hogy szervezési hibák következtében egyik iparágban az egész kézművesipari közszállítást egy Budapesten és Budapest környékén működő szállító csoport nyerte el. Egy másik esetben azt tapasztaltuk, hogy budapesti papír-érdekeltség ékelődött a megrendelő hatóság és munkát ténylegesen végző vidéki iparosok közé. A rádió díjazással egybekötött országos versenyt rendezett, jutalomdíj gyanánt pengőértéket képviselő szelvényekkel, amelyek a verseny szabályai szerint budapesti üzletekben voltak árúra beválthatók. A szegedi szabadtéri játékok alkalmával a budapesti filléres vonatokat kezdetben nem a nyugati pályaudvarról indították, mintha az lett volna a cél, hogy minél kevesebben és minél nehezebben jussanak el Szegedre. Ismételten tapasztaltuk, hogy nagyfontosságú bizottságok alakultak meg az egész ország területére kiterjedő hatáskörrel, de csak budapesti tagokkal. Mondanom sem kell, hogy mindezekben és más hasonló ügyekben illetékes helyeken nyomban felszólaltunk s a legtöbb esetben a felsőbb hatóságoknál megértéssel, jóakarattal és az orvoslásra irányuló készséggel is találkoztunk. Felvetem azonban a kérdést: mi szükség van arra, hogy ilyen esetek előforduljanak; nem volna-e egyszerűbb, ha orvoslás helyett preventív intézkedések történnének, hogy ilyen esetek egyáltalában elő ne fordulhassanak.

Legjobb meggyőződésem szerint állíthatom, hogy az elnökség és a kamara irodája megtette a kötelességét az ilyen jelenségek lehetőleg gyors és eredményes orvoslása érdekében. Ezt a kötelességet ezután is teljesíteni fogjuk. Szükségét láttam azonban, hogy ezeknek az észrevételeknek és panaszoknak itt a kamara közgyűlésének nyilvánossága előtt is hangot adjak, hogy az önök együttérzése és támogatása adja meg azt a visszhangzó felületet, amelyre az elnökségnek szüksége van, mikor az erősségét szolgálható közvéleményre akar hivatkozni.

Bejelentem még, hogy a kamara nevében az elnökség tegnap levélben üdvözölte Kunder Antal újonnan kinevezett kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter urat. Ezek előrebocsájtása után a kamara közgyűlését megnyitottnak jelentem ki.

Az elnöki bejelentéseket Pleskó András segédtitkár terjeszti elő a következőkben:

1. A kereskedelemügyi miniszter a szegedi kereskedelmi és iparkamara előterjesztésére 35 000/1938. sz. a. rendelet bocsájtott ki, amely lehetővé teszi a *kivételre szánt hizott baromfinak* vasárnapokon történő leölését, tisztítását, csomagolását és elszállítását.

2. Az iparügyi miniszter 8035/1938. sz. rendeletével kimondotta, hogy a *gyermekko-*

csi készítése és javítása lakatosipari munka, de a gyermekkocsi szerkezeti részeinek javítása a kovácsipar munkakörébe is beletartozik.

3. Az iparügyi miniszter a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg Péterffy Oktáv nyug. miniszteri tanácsost az ipari alkalmazottak munkaviszonyát ellenőrző miniszteri biztossá nevezte ki.

4. Az iparügyi miniszter 27331/1937. sz. rendeletével kimondotta, hogy az iparlagstrom megtekinthetőség szempontjából a hivatali iratokkal esik egy megítélés alá, azaz csak az iparhatóság engedélyével szabad megtekinteni. Minthogy azonban az iparlagstrom általában nem tartalmaz olyan adatokat, amelyeknek harmadik személyek által való megismerése valamelyik félre sérelmes lehetne, ezt az engedélyt mindazokban az esetekben, amelyekben a folyamodó a lagstrom megtekintéséhez fűződő érdekét a legtávlatabbról is valószínűsíti, meg kell adni.

5. Szeged szab. kir. város polgármestere 24082/1938. sz. a. arról értesítette a kamarát, hogy a város törvényhatósági bizottsága a helybenlakó vándorköszörűsök működését a 71.103/1925. K. M. sz. rendelet 5. §-ában adott felhatalmazás alapján a városnak a körtöltésen kivüleső részére korlátozta.

Az elnöki jelentések tudomásul szolgálnak.

III. Tonelli Sándor dr. főtitkári jelentést terjeszti elő a következőkben:

A legutolsó közgyűlés óta a kamara a következő hivatalos eljárásoknál képviseltette magát:

Rainer Ferenc elnök és Tonelli Sándor dr. főtitkár május 19-én Szeghalmon a 100 éves iparos ünneplésén, június 14-én Budapesten a kereskedelemügyi miniszteriumban tartott kamarai napon, Tonelli Sándor dr. főtitkár június 15-én Budapesten tarifabizottsági értekezleten, Cserzy Mihály dr. titkár június 15-én Budapesten ipari tanfolyamok tartása ügyében a miniszteriumban tartott ülésen, Török József adóügyi előadó június 19-én Békéscsabán adóügyben az ipartestületben megbeszélésen, Cserzy Mihály dr. titkár június 28-án Hódmezővásárhelyen az ipartestületben tartott értekezleten, Cserzy Mihály dr. titkár július 5—7-én Gyulán ipari tanfolyamon, Orosházán mestervizsga foganatosításoknál, Ikrényi Bertalan dr. fogalmazó július 8-án Makón mestervizsgák foganatosításánál, Rainer Ferenc elnök és Tonelli Sándor dr. főtitkár július 11—12-én Budapesten miniszteriumi értekezleten, Tonelli Sándor dr. főtitkár július 17-én Budapesten Kunder államtitkár urral folytatott tárgyalásokon, Török József adóügyi előadó augusztus 12-én Baján vagyonadó tárgyában a pénzügyigazgatásnál tartott értekezleten, Rainer Ferenc elnök és Tonelli Sándor dr. főtitkár augusztus 23-án Baján a főispánnál, alispánnál és polgármesternél, Pleskó András segédtitkár augusztus 24—25-én Szarvason mestervizsgák foganatosításánál, Tonelli Sándor dr. főtitkár augusztus 30-án Budapesten kereskedelemügyi miniszteriumban tartott értekezleten, Ikrényi Bertalan dr. fogalmazó augusztus 30—31-én és szeptember 1-én Baján mestervizsgák foganatosításán, Rainer Ferenc elnök szeptember 3—4-én Debrecenben az iparoskongresszuson, Tonelli Sándor dr. főtitkár szeptember 7-én Makón nyomdaüzem megvizsgálásán, Cserzy Mihály dr. szeptember 9-én Hódmezővásárhelyen patkolótanfolyam ügyében tartott megbeszélésen, Tonelli Sándor dr. főtitkár szeptember 9-én Budapesten kereskedelemügyi miniszteriumban értekezleten, Pleskó András segédtitkár szeptember 10—12-én Debrecenben húsipari kongresszuson, Ikrényi Bertalan dr. fogalmazó szeptember 12—13-án Csongrádon és Szentesen mestervizsgák foganatosításán, Cserzy Mihály dr. titkár szeptember 14—15-én Hódmezővásárhelyen mestervizsgák foganatosításán, Pleskó András segédtitkár szeptember 14—16-án Békéscsabán mestervizsgák foganatosításán, Tonelli Sándor dr. főtitkár szeptember 16-án Budapesten a kereskedelemügyi miniszteriumban, Rainer Ferenc elnök, Grosz Marcel alelnök és Tonelli Sándor dr. főtitkár szeptember 17—18-án Gyöngyösön a kereskedő kongresszuson, Cserzy Mihály dr. titkár szeptember 21-én Budapesten iparügyi miniszteriumban közszállítások és tanfolyamok ügyében megbeszélésen.

A június 10-én tartott közgyűlés óta befolyt kamarai illeték 33.272 pengő 72 fillér. Ugyanezen idő alatt beérkezett 4015 ügydarab, kiment 4995 ügydarab.

A jelentésnek e formális részét a főtitkár még a következőkkel egészíti ki:

A kamara elnöke a főtitkár társaságában tovább folytatta a kerület városainak meglátogatását és miként a kiküldetésekről szóló beszámoló tanúsítja, augusztus 23-án Baján jártak, ahol a főispánt, alispánt és polgármestert látogatták meg, azonkívül az ipartestületet és a kereskedelmi egyesületben jelentek meg. A személyes érintkezésnek ez a felvétele, mint a gyakorlati tapasztalatok igazolják, igen értékes, úgy a kamara, mint a gondozására bizott ipari és kereskedelmi érdekeltség szempontjából. — A Nemzeti Bank statutumainak módosítása alkalmával a kormány gondoskodott egy tízmillióes veszteségi tartalékalap kihasításáról, amelynek az lesz a rendeltése, hogy egy újabb típusú *kisipari és kiskereskedelmi kölcsönakciónak* a bázisát szolgáltassa. Minthogy az utolsó hetek folyamán a kerület minden részéből igen sok érdeklődés érkezett a kamara irodájához, hogy milyen természetű lesz ez a kölcsönakció, kik és milyen feltételek mellett részesedhetnek belőle és mely intézetek lesznek megbizva a kezelésével, a kamara kérdést intézett a Pénzügyi Központoz, mint amely állítólag a kölcsönakció központi intézésével lesz megbizva. A Pénzügyi Központ válasza épen tegnap érkezett meg, de belőle csak az derül ki, hogy a kérdés még nem érett meg annyira, hogy az akciónak azonnali megindítására lehetne számítani. — Az ülés napjának reggelén a kereskedelemügyi miniszternek két fontos rendelete érkezett meg. Egyik a *nyílt árusítási üzletek*, a másik a *szállodák, vendéglők, kávéházak és hasonló üzemek* alkalmazottainak munkaidejét szabályozza. Ezek a rendeletek kétségtelenül igen nagy jelentőségűek lesznek az érintett iparok szempontjából. Életbeléptetésük napját a miniszter november elsejére tűzte ki. — Végezetül bejelenti még a főtitkár, hogy a kormánytól hivatalos megbízást nyert az olasz érdekképviseleti szervezetek tanulmányozására és néhány hétig távol lesz a kamara irodájától.

Pick Jenő kamarai tag néhány olyan kérdésre kívánja felhívni a teljes ülés figyelmét, melyek nem szerepeltek az elnöki és főtitkári jelentésben. Ilyen például a *milliárdos beruházás* ügye, amelynél az a veszedelem forog fenn, hogy azok az alföldi városok, amelyekben az úgynevezett nehéziparok képviselve nincsenek, aránytalanul többe fognak leadni az egyszeri vagyonszállításban, mint amennyi állami megrendelések formájában hozzájuk visszakerül. Az *ipar decentralizálásáról* szóló hírekkel szemben a valóság az, hogy egyre több iparvállalat telepedik át a vidékről a fővárosba. Legutóbb is egy nagy hódmezővásárhelyi vállalat kezdte meg átköltözését. Kívánatos volna, hogy a kamara foglalkozék ezzel a kérdéssel. A *Budapest—Szeged közötti autóbusszjáratokat* a tavaszi menetrend életbeléptetése alkalmával megszüntették. Kéri, hogy ezek helyreállítása érdekében a kamara tegye meg a szükséges lépéseket. Végezetül szükségesnek látná, hogy *Szeged járdóváros jellege* a kormányhatóságok által minél előbb elismertetnék.

A felszólalásra *Tonelli* Sándor dr. főtitkár a következőkben adja meg a felvilágosítást: Az Alföld fokozott részesítését a milliárdos program beruházási részében épen a szegedi kamara vetette fel s a lapok a kamara akciója nyomán kezdtek foglalkozni a kérdéssel. Az elnök és főtitkár ezirányban személyesen is interвениáltak illetékes helyen és közbenjárásuk nem is volt eredménytelen. Hogy a kamara állandóan napirenden tartja a gazdasági

decentralizáció ügyét, azt épen a mai ülés elnöki megnyitója bizonyítja. Az autóbusszjáratok visszaállítására a kamara szükségesnek látszó lépéseket már hetekkel ezelőtt, minden külső felhívás nélkül, megtette. Szeged fürdőváros jellegének elismertetésére az akció folyamatban van, de a döntés természetesen nem a kamarától függ.

A közgyűlés a megadott felvilágosítások után a főtitkári jelentést tudomásul veszi.

IV. *Tonelli Sándor* dr. főtitkár ismerteti a kormánynak az iparigazolványok és iparendedélyek kiadásának ideiglenes felfüggesztéséről szóló rendeletét. Ennek a rendeletnek megjelenése az érdekeltséget teljesen váratlanul érte és így a kamarának is csak utólag volt módjában, hogy egyes észrevételeit a kereskedelemügyi miniszterium illetékes osztályában előterjessze. Különösen arra mutatott rá a kamara, hogy bármi volt is a rendelet kibocsájtásának indoka, gondoskodni kell róla, hogy mindazokban az esetekben, mikor azok, akik új ipart akarnak kezdeni, már befektetéseket eszközöltek, árút és felszerelést vásároltak, stb., károsodást ne szenvedjenek. A miniszteriumban történt tárgyalás alapján a kamara körlevelet intézett a kerület minden iparhatóságához, hogy a rendelet 2. §-ra való hivatkozással minden iparigazolvány és iparendedély iránti kérelmet azonnal terjesszenek a kereskedelemügyi, illetve iparügyi miniszterium elé és nyomatékosan jelöljék meg azokat a méltányossági körülményeket, amelyek a kérelem kedvező elintézését indokolják. Hogy meddig fog a rendelet és a 6430/1938 M. E. sz. pótrendelet által teremtett kivételes helyzet tartani, — utóbbi a fióküzletek nyitását is felfüggeszti, — a kamara természetesen nem tudhatja, mindenesetre azonban az elnökségnek az a törekvése, hogy az ideiglenesség és bizonytalanság helyett végleges helyzet teremtsék és a normális állapotok helyreállítsanak. — Az elnöki előterjesztés tudomásul szolgál.

V. *A kézműiparosságnak a közszállításokban való részesítésére* kamaránk a multban is állandó figyelmet fordított, mégis ez a törekvésünk — miként arra az elnök bevezető szavaiban és a főtitkár előadásában utalt, — a kormány beruházási programja következtében különös jelentőséget nyert. Kerületünk gazdasági élete tekintélyes hozzájárulást visel a vagyonszállítás fizetésével a milliárdos keretből, amivel szemben ezeknek csak egy része jut vissza az itt eszközölt munkák és közszállítások révén. Köztudomásu ugyanis az a körülmény, hogy kamarai kerületünkben nincsenek olyan nehézipari vállalatok, amelyek a hadsereg szükségletei és egyéb állami felszerelések szállításában résztvehetnének. Az adott körülmények folytán indokoltnak és méltányosnak látszik az a kívánság, hogy a gazdasági élet egyenlő megterhelése és rekompenzációja érdekében fokozott mértékben nyerjenek foglalkoztatást azok a kézműipari jellegű felszerelési iparok, amelyek úgy a felkészültség, mint a kifogástalan minőségi termelés szempontjából minden igényt kielégítenek. Kamaránk felvilágosítások nyújtásával és különböző eljárásokkal igyekezett előmozdítani a kézműiparosságnak a közszállításokban való megfelelő részesítését. Az ipartestületeket tájékoztattuk az egyes szakmabeli alkalmi szállító csoportok alakításainak módozatairól és úgy a pályázatok benyújtásánál, mint a rendelések átvétele és lebonyolítása terén a lehetőséghez képest segítsé-

gükre voltunk. Kézműiparosaink főképen a ruházati iparokban, szabó és cipésziparban, a szíjgyártó iparban és a több iparágat foglalkoztató kocsigyártó iparban jutottak eddig is jelentősebb munkaalkalmakhoz.

Nem kerülték el figyelmünket azok a panaszok sem, amelyek a közszállítási munkák kiadásánál az utóbbi időben felmerültek. Egyik panaszt a makói ipartestület tette a MABI ruházati anyagbeszerzéseivel kapcsolatban, ahol a szállítási feltételek szerint a szabóiparosnak kell az anyagot is szállítania. Az anyagokra nézve ki van kötve a láncirányban és vetülékirányban számított szakítóerő, fonalszerűség, négyzetméterenkinti súly stb. Ezenkívül kötbér kikötése mellett meg kell nevezni az anyagot előállító gyár nevét. A szállított ruhákért egy évi jótállást kíván a MABI. Ilyen feltételek mellett a kézműiparoságnak a szállításban való részvétele ugyyszólván lehetetlen.

Egy másik ipartestület részéről azt a sérelmet terjesztették elő, hogy az árak, amelyek a megrendelő hatóság részéről az egyes munkanemekre meg lettek állapítva, csak egy részükben jutnak el az iparosokhoz. A megrendelést ugyanis egy közbeékelődő idegen szövetkezet útján adják ki az egyes ipartestületi szállító csoportoknak és az adminisztráció költségére igen nagy összegeket vonnak le. Így pl. a katonai nadrágok, zubbonyok és köpenyek munkáinál 25—30% kerül levonásba a kincstár által fizetett munkadíjakból. Elhibázottnak látja az iparosság, hogy olyan kisipari szövetkezetek, amelyek megfelelő felkészültséggel és anyagi erővel rendelkeznek és így közvetlenül a rendelést kiíró hatóságtól is eltudnák vállalni a munkát, csak közvetítő szervek közbeékelődésével 25—30%-os közvetítő rezsivel viselésével juthatnak megrendeléshez. Ezeket a panaszokat az iparügyi miniszteriumnak tudomására hoztuk és a sérelmek orvoslását továbbra is sürgetjük.

Gombos István kamarai tag felszólalásában rámutat arra, hogy a szabómunkára megállapított vállalati árak az időközben történt munkabéremelések folytán olyan alacsonyakká lettek, hogy az iparosok a minimális munkabéreket is alig tudják megkeresni. Éppen ezért szükséges volna eljárni a megállapított egységárak felemelése érdekében. — A közgyűlés az előadottakat tudomásul veszi és a felszólalás szerint határoz.

VI. A kereskedelmi és iparkamarák és az Ipartestületek Országos Központja, továbbá egyes más érdekképviselők emlékiratokban és különböző beadványokban összefoglalva terjesztették elő azokat a javaslatokat, amelyek megítélésünk szerint alkalmasnak látszottak a magyar kézműiparosság helyzetének javítására. Ezek alapján folyamatba tett tárgyalások eredményéről és a m. kir. kormánynak a kisiparosság érdekében 1937. augusztus hó 6. napja óta történt újabb és jelentősebb intézkedéseiről a m. kir. iparügyi miniszter 32.673/1938. IX. sz. leiratában tájékoztatta az érdekképviselőket. A beszámolót Pleskó András s. titkár részletesen ismerteti a kamara közgyűlésével. — Helyeslőleg tudomásul szolgál.

VII. Az elnökségnek a társadalombiztosítási törvény egyes hiányosságainak helyesbítésére vonatkozó javaslatát Cserzy Mihály dr. titkár a következőkben ismerteti: A társadalombiztosításról szóló 1927. XXI. t. c. 135. §-a úgy intézkedik, hogy az OTI a munkaadókat a bejelentési kötelezettség teljesítésében ellenőrizheti és ebből a célból a vállalatot, az üzemet és a

hivatalt bármikor megvizsgálhatja, a háztartás fejétől pedig a szükségesnek mutakozó felvilágosításokat kívánhatja. A törvény ezen rendelkezése alapján a multban eszközölt üzemellenőrzések olyan konkrét esetekre vonatkoztak, amikor a munkaviszony körülményei tekintetében merültek fel kétségek. Minthogy ezen eljárásoknál természetesen nem lehet vitatni az ellenőrzési jogot, a törvény szóbanlévő intézkedésével kapcsolatban felszólamlás nem is történhetett. Az utóbbi időben azonban az OTI az összes vállalatokra kiterjedő általános üzemellenőrzést foganatosított, amelynek során az intézet felállításának időpontjáig, tíz évre visszamenőleg tették vizsgálat tárgyává a munkaadói bejelentéseket. Figyelmén kívül hagyták az üzemellenőrzések elrendelésénél az 1927. XXI. t.-c. 135. §. második bekezdésének azt az intézkedését, hogy a munkaadók csupán öt évig kötelesek a bérjegyzékeket megőrizni, amiből értelemszerűen következik, hogy a törvényhozó sem kívánta az üzemellenőrzés jogát ennél hosszabb időre biztosítani. Még azokban az üzemekben is, ahol ötnél több munkavállalót rendszerint nem foglalkoztatnak és így a munkaadó bérjegyzék vezetésére és megőrzésére kötelezve nincsenek, tíz évre visszamenőleg foganatosították az üzemellenőrzéseket. Ennek következtében — minthogy a munkaadók megfelelő bizonyítékokkal nem rendelkezhetnek, — a sokszor bementésre és emlékezetre alapított érdekelt munkavállalói vállomások alapján gyakran több ezer pengő pójtárulékokkal terhelték meg olyan kis egzisztenciákat, amelyeknek fennmaradása vált ezáltal veszélyeztetetté. Ilyen körülmények mellett a munkaadók biztonsága, a társadalmi, jogi és gazdasági élet nyugalma szempontjából is szükségesnek látszik a törvény szóbanlévő szakaszának magyarázata tárgyában egy olyan rendelet kibocsajtása, amely megállapítja, hogy OTI üzemőrzési joga öt évnél hosszabb időre nem terjedhet ki. Ennek érdekében szükséges, hogy a kamara teljes ülése ilyen rendelet mielőbbi kibocsajtását kérje a m. kir. belügyminiszter úrtól.

Gombos István kamarai tag az előadói javaslatot elfogadva, azt kiegészítendőnek tartaná abban a tekintetben, hogy a pójtárulék kirovásoknál a munkaadó az alkalmazottól le nem vonható járulékok fizetése alól mentesíttessék. *Vörös József*, *Joannovics Ferenc* és *Pick Jenő* kamarai tagok az előadottak értelmében szólalnak fel és a javaslatot támogatják. — A közgyűlés az előadói javaslatot *Gombos István* javaslatával kiegészítve egyhangúlag elfogadja.

VIII. *Pleskó András* s. titkár ismerteti a m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszternek 35.086/1938. I. a. sz. leiratát, melyben véleményes javaslatot kér a Budapesti Szállodások és Vendéglősök Ipartestületének oly értelmű beadványára, hogy a vendéglői és kávéházi iparok rokonipari minősége szüntettessék meg. Jelenti, hogy a beadványban foglaltakat az érdekelt szakmabeli körökkel letárgyalta, amelyek e kérdés tekintetében — különös figyelemmel a képesítés elvének a jelenlegi viszonyoknak megfelelő alkalmazására, a vidéki üzletek gazdasági helyzetére és jövő fejlődésére, stb. — azt az álláspontot foglalták el, hogy a vendéglői és kávéházi iparok rokonipari minőségének megszüntetése nem indokolt és nem is volna célszerű. Részletesen felsorakoztatja ezután azokat az érveket, amelyek az említett

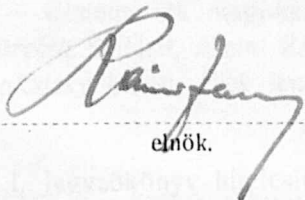

álláspont mellett szólnak és az elnökség nevében javasolja a közgyűlésnek, hogy az érdekeltség véleményét tegye magáévá. — A közgyűlés *Horváth Szilárd* kamarai tag hasonló értelmű felszólalása után az előadói javaslatot fogadja el.

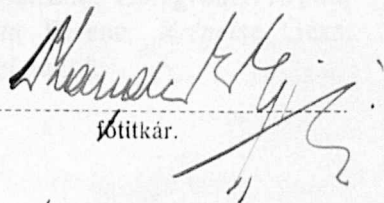
IX. Az *ipari továbbképző tanfolyamok* iránt megnyilvánult általános érdeklődésről a kamara további teljes ülésein már jelentést tettünk. Az iparügyi miniszter rendeletére most összeállította a kamara irodája azt a kimutatást, amely a jövő év folyamán az egyes városokban és községekben a különböző ipari szakmák részére kért tanfolyamokat tartalmazza. Kerületünkben 21 városban, illetőleg községben 26 szakmában összesen 102 ipari továbbképző tanfolyamot kívánnak az 1938—39. állami költségvetési évben rendezni. A részletes kimutatást az iparügyi miniszter úrhoz már felterjesztettük. — A bejelentés tudomásul szolgál.

X. *Pleskó András* s. titkár jelenti a közgyűlésnek, hogy a magy. kir. iparügyi miniszter rendelettervezeteket készített a vas-, fémtermelő és feldolgozó, valamint gép- és elektromosiparban, a vegyészeti iparban, a bőr-, sörte-, szőr- és ruggyanta iparban, a papirosiparban, a kő-, föld-, agyag-, azbeszt és üvegiparban, a sör és maláta, szikvíz és alkoholmentes italok, valamint a jéggyártó iparban *alkalmazottak munkaidejének szabályozása* tárgyában és ezeket a tervezeteket véleményezés céljából a kamarának megküldte. A kamara irodája a tervezetek ügyében az érdekeltség összes rétegeivel megbeszélést és tárgyalást folytat és az ezeken felmerült észrevételeket és kívánságokat terjeszti az iparügyi miniszter úr elé. — Tudomásul szolgál.

XI. *Pick Jenő* kamarai tag különböző paprikatermelési és értékesítési kérdésekre vonatkozó indítványt terjesztett a teljes ülés elé. Az elnökség, tekintettel arra, hogy az indítványban érintett kérdések csak egy szakmát érdekelnek, azt javasolja, hogy a kamara a paprikaérdekeltség meghallgatása után határozzon és tegyen a szükséghez képest lépéseket a *Pick Jenő* által előterjesztett indítvány ügyében. — A közgyűlés ilyen értelemben határoz.

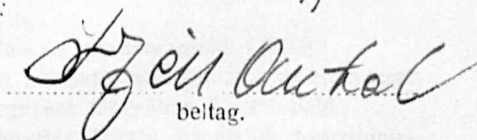

elnök.

Kmf.

titkár.

belfag.

Hitelesítjük:

belfag.